

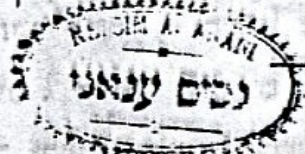
מגלת

פורים מצרים

לנאקלהא אלעכד אלפקיר אלפאני

נפים אברהם ענאני

כל נוסכה גיר מכתומה בכחפנא תעתבר מכרוקה

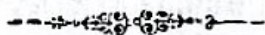

דפוס שמואל רחמים אשר הויץ - במצרים

השכבה של הזמן ואהמד שאיטאן ימח שמם וזכרם

מה רבה נקמתך . אשר צפנת לאויבך . פעלת למורדים בך
נגד בנ אדם . מה יקרה המתך אלהים לבני הזמן ואהמד
שאיטאן בצל סופתך יהמיון מאש חמתך ומכוס תרעלתך תשקם
והחרמה מאין תמצא . ואיזה מכוס הינה . ממזר אדם מצא
ערמה . ובל יפיה שנינה . ירגזון חסידים בכלון .
ויבכו על מיתחם . סוף דבר הכל נשבר . אין האלהים
ירא ואין מצותיו שמור . נבזה מכל האדם .
אנחא נבוכה בישיבה התחתונה . תחת כנפי הכליפה .
במעלת ממזרים ארורים . מנודים ומיהרמים . עם
פרעה וסנחריב . עמהם יהיה הריב . וסיסרא ונכוכדנצר .
בזרעם יהיה הצר . הושך וענן עליהם הופיע . למלשינים
אל תהי תקוה . וחילול עצמים . עונות ואשמים . ורבו
פשעים . זדונות וחטאים . והרחקת ישע . והכרכת פשע .
חרפה ולענה . למשל ולשנינה . והולכא רעה . למחות שמם
מהעולם הבא .

שם תהא מנת כוסם וישיבת נפש הנוף הננוף השם הקטוב
 הרע הטמא המנודה הארור המחורם הרשע האויב
 הצורר המטומא הנבזה השונא הכמזר המזויף המשוכן
 המנוגע והפחות השוטה הנבל הקפדן המכולל האכזר
 האויל התלוי המן הרשע ואחמד שאיטאן ימת שמם וזכרם
 רוח הטומאה תנחם בצואה רותחת הם וכל הקמים עלינו
 לרעה ובכללם ימחו וידחו פרעה וסנחריב ונבוכדנצר ושיטום
 ועמלק וזרעו ככתוב כי מחה אמהה את זכר עמלה מתחת
 השמים וכתוב תמחה את זכר עמלה מתחת השמים לא תשכח

﴿ اغلاط مطبعيه ﴾

صواب	خطأ	ط	صحيفة
٥٢٨٤	٥٦٨٤	٦	٨
نفسه	نفسه	١٢	٨
وغانم	وغانم	١٣	١٣
اذ ذاك	اذ ذاك	١٣	١٤
مزراني	مزراني	١٠	١٥

הקדמה

הנה לא ינום ולא יישן שמר ישראל

ישתבח שמו של מלך מלכי המלכים . השולט בעליונים
 וכתהתונים . המציל בניו מיד אדונים קשים וזדונים .
 והצמיח להם תשועה ברוב רחמי המרוכים .

אלהי ! לך לזוהדך אקדם אלשפר ואלתעטים . במא לך עלינא
 מן אלאחסאן ואלפצל אלעמים .

אכואני אלאעזא ! אקדם לחצראתכם נוסכה מן מנלת פורים
 המצריין אלדי נקלתהא מן נוסכה בכט צאחבי אלעזין
 אלכואנא יוסף שכאבו אדאם אללה בקאה ונקהתהא עלא
 קדר אמכאני וארדפתהא בהדה אלמקאלה מן כתאב דברי ימי
 ישראל ללמוארף אלשהיר צבי גראטין גז סאכע
 צחיפת 21 , 22 והדה נצרא :

בימי היות הרב דוד אבן זמרא הרב בקהלת מצרים קרה
 דבר . אשר הביא סכנה גדולה על הקהלה הזאת .
 הנציב דרביעי שמשל במצרים מטעם שלטון תוגרמה ושמו
 אהמד שאיטאן או שטן הגיע לגדולתו כגלל גבורתו ואמין
 לבו בימי המלחמה : בכבשו את האי רודוס (RHODUS)

ובהזקתו גבה לבו מאד ויאמר למרוד במלכו שולטן תוגרמה
 ולקרוע את מצרים מממלכת תוגרמה . וחפצו הצליח בידו
 כראשית מעשהו . ויהי דברו אל הוכר התכת דמטבעות
 וטביעתם אל אברדם די קאשטרו . כי יטביע מעתה מטבעות
 על שם שאיטאן . היהודי הזה נענע לו בראשו כאלו יסכים
 גם הוא להפצו . ויבקשהו לתת לו פקודה על זה בכחב .
 כמעט הגיע כתב הפקודה לאברדם די קאשטרו . והוא גם
 כדהבא ממצרים ויבא לכונסטנטינופול לחצר השולטן סוליימאן
 השני והכתב בידו להוכיח כי בנגד הפחה וימרוד במלכו ואדונו
 השולטן . ראה הפחה אחמד . כי היהודי סבל עצתו ויבישהו
 משברו . ויאמר לקחת נקם בעד מטסת קאשטרו מכל היהודים
 הנמצאים אז בקאירה . וישם בכלא יהודים אחדים מראשי
 הקהלה . ונראה הדבר שהמה היו מאוהבי קאשטרו ואנשי
 עצתו . ויתן רשות לרמאמילוקים להשתער על בתי היהודים
 ולתת אותם למשיסה . אז אמר לו אחד מיועציו . כי רכוש
 היהודים הלא לו הוא . והוא המוישל בדם ובקנינם . ומדוע
 יפקיר את הונם לחתו למשיסה להמון העם . אז נתן צו על
 העם לחדול מעשק היהודים . לכל יגרע ממנסת הבסק .
 אשר על היהודים להביא לבית ננזו . גם כרא אליו שנים

עשר יהודים מגדולי הקהלה ומנהיגיה . וגזר עליהם להביא
 לאוצרו סכום כסף עצום ורב . וזמן קצר קבע להם .
 ויאיים עליהם . כי אם לא יביאו את מכסת הכסף ליום הקבוע
 והמית אותם ואת נשיהם וצאצאיהם . ואת שנים עשר הפרנסים
 (ונראה הדבר . כי גם רבי דוד אבן זמרא נמצא ביניהם)
 שם במאסר להיות בידו לערכון . כי יקימו היהודים את פקודתו
 ויביאו לו את תוכן הכסף כאשר דרש . ראשי הקהלה התחננו
 אליו ויתנפלו לרגליו . אך הוא כפתן הרש לא הטה אזן לקול
 תהנניהם . ויוסף לאיים עליהם כי מרה תהיה אחריתם אם
 לא יקימו דבר פיו במשך ימים מועטים . אז אחזו יהודי מצרים
 כמעשי אבותיהם להרבות תהנה ונקשה לאלהי ישראל .
 הזקן החסיד רבי שמואל סידיליו גזר תענית צבור . ויוציא
 ספר תורה לרחוב העיר . וישם אפר מקלה על ראשו . ויאסף
 סביביו הילדים הרפים פהותים מבני יב שנה . והוא עם
 הילדים דתמימים האלה הרבו תפלה בככי וצעקה בבית הכנסת
 עדי נמס לב כל העם ויהי למים ; ומעשה החסיד סידיליו
 נשאר ימים רבים אחרי כן לזכרון בתוך כל הקהל שבמצרים .
 בין כה וכה אספו היהודים מקרב בני עדתם סכום נכון עשרת
 אלפים זהובים לחת אותו לפי שערה על השבון הכסף .

אך הפחה קצף רב קצף בראותו . כי הכסף שהביאו לו
 המאספים אינו מניע גם להחלק העשירי מהסך אשר דרש .
 ויהי דברו אליהם על ידי סופרנו איש סודו לאמר : ' בא הקין
 עליכם היהודים עוד מעט ויומתו אבות על בנים . . . ' . ויצו
 הסופר לשום נכבלי ברזל את מאספי הכסף מאת בני עדתם
 ויועידם - אותם ואת כל בני הקהלה - ליום הרגה . להמית
 אותם מנער ועד זקן עוד ביום ההוא בשוב אדוניו הפחה מבית
 המרחץ . באותו הרגע כאשר יצאו הדברים האלה מפי סופר
 הפחה . ומשנה הפחה מחמד - ביך התנפל על אדוני .
 ובהיותו יושב לכמח בהאמבטי השתער עליו הוא והקושרים
 שהיו עמו ויפצעוהו ויכוהו . אמנם הצליח הפחה לנוס ולהשגב
 במצודתו . אך אזרחי קאירה המושלמים הקיפו את המצודה .
 ויבקיעו אליה . כי היה דבר המשנה אל בעלי קאירה לשלול
 ולכוז את המצודה . אהמד שאיטאן נסה להמלט . אך נתפס
 והושם בנחשתים . ואהרי כן התיוז את ראשו בסייף . מחמד
 ביך קרא דהור להיהודים פרנסי הקהלה ותהי אז הרוחה לכל
 היהודים אשר בקאירה . יום התשועה הזאת היה ב'ז' או
 כ"ה אדר שנת רפ"ד 5284 . והיום הזה הוקבע ליום שיסון
 והג זכרון למרות בני מגלה (בליל כ"ה) ולעשותו ליום משתה

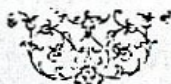
ושמחה ליהודי מצרים. ויקרא נשם 'פורים מצרים' עד כאן.
 وفي كتاب التوفيقات الالهامية صحيفة ٤٦٥ في شهر جماد الاول سنة ٩٢٩
 هجرية الموافق ١٨ مارس سنة ١٥٢٣ تولى احمد باشا والي على مصر وفي
 شهر شعبان سنة ٩٣٠ هجرية في يوم السبت الموافق ٤ يونيو سنة ١٥٢٤
 كان الوالي في الحمام فجأه أميران كان أمر بسجنهما وخرجا رافعين العلم
 السلطاني فقر الباشا من السطح والتجأ الى احمد مشايخ عربان الشرقيه
 واسمه ابن بقر فتمقبوه وقطعوا رأسه وعلقوها على باب زويله وذلك في
 ٢ اغسطس سنة ١٥٢٤ وفي ٣١ اغسطس سنة ١٥٢٤ ارسل السلطان
 سليمان قاسم باشا والياً على مصر بدلاً عن احمد باشا. وفي ٢٨ نوفمبر
 سنة ١٥٢٤ أرسلت رأس احمد باشا الى الاستانة .

وهذا ما قدرت ان اجمعه في هذه المقدمة والحمد لله في الاول والآخر

עיה

נשים אמרים ענאני

ס"ט

كان في ايام السلطان سليمان الثاني (١) رفع درجة وزير من وزرأه
واسمه احمد باشا الشركسى حيث وجد قبول في حضرته وجعله والياً على
ارض مصر . واوصاه قائلاً لقد سلمتكم مصر لتحكمها وعلى اوامرك
يسرى كل الشعب ولم اميز نفسى عندك بغير عرش الخلافة . فاحكم
بالعدل والانصاف ولا تظلم احد ولا تضرب العملة باسمك .

وفي اليوم الخامس من شهر شباط سنة ٥٦٨٤ عبرية تولى احمد باشا
على مصر مكان مصطفى باشا الوالى السابق فذهب مصطفى باشا المذكور
الى بلده بغنى وافر . ولما تولى احمد باشا طاع الى القلمة وجلس فيها .
فافتتح حكمه بالارثشاء وظلم الناس وساعده على ذلك شرا كسة البلد .
فاتفق معهم على مخالفة اقوال السلطان وجمع مال بكثرة ومع كل ذلك لم
شبهت عينه حيث كان كثير الطمع . وقويت شوكته فأخذته الغرور
وسؤلت له نفسه الاستقلال بحكم البلاد . وقال في نفسه انا الذى فهرت
رودس بقوتي ودوخنها بسيفي فلماذا لا اكون سلطاناً . فجمع خلقاً
كثيراً من اهل مصر ورتب رواتب لالفين جندي من الشرا كسة

(١) تولى عرش الخلافة بعد وفاة والده السلطان سليم خان يوم السبت

١٣ اكتوبر سنة ١٥٢٠

كل احد على حسب مقداره ..

ثم بعد ذلك أمر باحضار ابراهيم كاسترو وكان وكيل الضرب بخانة وقال له اني اريد أن تضرب العملة باسمي لاني الآن الحاكم المستقل بارض مصر . فلما سمع ابراهيم كاسترو هذا الامر خاف خوفاً شديداً واسرع بالهرب الى الاستانه عند السلطان سليمان وبلغه على جميع ما حصل بمصر اما المباثرون بضرب العملة الذين كانوا بالقلعه هربوا واختفوا في بيت أحد النصاري . ولما كان اليوم الثاني أمر احمد باشا باحضار ابراهيم كاسترو ومباثرون دق العملة ولم وجدوهم . فارسل احمد باشا المنادين ينادون في كل ارض مصر قائلاً كل من وجد عنده ابراهيم كاسترو او احد من الكتبه رفقائه ولم يبلغ عنهم في مدة ٣ ايام يشق على باب منزله ومضت الثلاثة ايام المحدده ولم يظهر المذكورين خير فاغتاز احمد باشا غيظاً شديداً . وفي اليوم الرابع تمكن احد الكتبه واسمه يهودا من الذهاب الى منزل شمويل قروبايس واختفى عنده ..

فلما رأوا الباقون ان يهودا توجه بسلام الى منزل شمويل هذا ولم ينكشف أمره عولوا هم ايضاً على الذهاب الى خارة اليهود .

فقابلهم الجواسيس في الطريق وقبضوا عليهم وعلموا منهم مكان
 اختفاء يهودا رفيقهم. فقادوا الجميع بين يدي احمد باشا . فسألها
 عن محل اختفائهم فقالوا اختفينا عند احد النصارى فأمر الباشا ان
 يشنقوه على باب منزله . وحكم بالشنق ايضاً على الثلاثة اليهود وم
 يهودا وشمويل خميس وموسى بن نديباه على باب حارة زويله . فافتدى
 يهودا وموسى بن نديباه انفسهما كلاً منهما بخمسة الاف شربيني فعنى عنهما
 : اما شمويل خميس لم كان عنده مقدرة ليفدي نفسه ففى الحال قطعوه
 بحد السيف لشطرين واخبروا احمد باشا بما حصل فانشرح صدره وهدى
 خلقه . بعد ذلك ترى لاحمد باشا ابن يتولى سلطاناً على مصر بالقوة
 فجمع جميع الجيش واستألمهم بالعطايا حتى يساعده على خلع طاعة السلطان
 وابتداً اولاً بقتل احد الرؤساء المخلصين للملك واسمه قره موسى
 فقتله مع ثلاثين جندي من عسكر السلطان سليمان ثم جمع عساكره
 وعبيده وعسكر بهم على شاطيء النيل .

فلما رأوا عسكر السلطان سليمان ما حل باخوانهم ساروا الى القلعه
 ومحصنوا فيها واغلقوا ابوابها عليهم مدة ثمانية ايام .

فشق ذلك على احمد باشا واستحضر أحد مستشريه ويدعى ابن خليفه وقال له لقد شاهدت ما جرى من قيام عسكر السلطان وتملكهم للقلعه وعصيانهم على . فإرأيك وشورتك لأنك لا تتدبر على رأي سديد جعلتك وزير مملكتي الاول .

فاجابه ابن خليفه الرأى عندي ان تحارب عسكر السلطان حتى تتغلب عليهم وتقتلهم وتستولى على القلعه حينئذ تكون حصالت على ضرغوبك . فاعجب احمد باشا هذا الرأى وقام لساعته وجمع الف من عبيده والفين من الشراكسه والفين من اهل البلد وصعد بهذا الجمع الى القلعه من خلفها من ناحية تسمى قبة الهواء ونصب آلات القتال وحمل على القلعه ثلاثة ايام فلم يقدر على فتحها .

وفي اليوم الرابع حمل عليها بالتاني ومن كثرة رصاص المدافع أضر على حيطانها فسقطت على خمسمائة من عسكر احمد باشا فقتلتهم .

وفي اليوم الخامس من شهر اذار سنة ٥٢٨٤ تغلب احمد باشا على القلعه ودخلها بعساكره وقتل من عساكر السلطان تسعون رجلا وهرب الباقون . وفي حال طلوعه الى القلعه أمر بالناداة في ظرق مصر

באן יעיש הסלטן אהם סלטן משר וזאד פי הצראיב ומקוס חתי
 איתלט כזואהל האהלי .

ולא בלג אהל האריאף חבירעסיאן אהם באשא ואסתלאלה באסלטנה
 תופקואם איצאק אנ דפק האמול המקררה . ולמא בלג אל יהוד זהא חביר
 חזנוא חזנן השדיד וארעבית קלזבם וחאפוא חוקא עזימ גדא .

וطلבת עסקר השראכטה אעדא אל יהוד מן אהם באשא אן יוהב
 להם הציריבה המקרושה על חארה אל יהוד פאגאב טלבהם . נחאו אל חארה
 אל יהוד וגעלוא יסלבונו וינהבונו וימקלונ ומן זמן המקטולין כאן מוסי
 מיאלת וזגאעה וגירי מן אעיאן האסראיליין .

פרפת אל יהוד אשוואנהם באלבאאל אל המולי הקדיר וסאמת הרגאל
 ונאשא האלפאל וקאן עמזר רהיב יתלו פיבה الصلاة والدعاء אל سيد
 الفاضل شمویل سيد يايو وصحبته اولاد الكتاتيب وسيفر توراة موضوع
 فوqe البرماد فسمع الله دعائهم ورضي عليهم وذكر لهم عهد اباآهم
 ابراهيم واسحاق ويعقوب ومن عليهم باخللاص من الشراכسه .

איש יהודי היה בפסנה הבירה והאל שלחו לעזרי ומושיעי
 ותומכי ביד ימיני

رجل يهودى عظيم كان مقيم بالقلمه ارسله المولى تعالى لنجاتي
 وخلصى والاخراج عنى

وهذا الشخص يدعى ابراهيم الخرطمانى كان صرافاً بالقلمه عند
 احمد باشا فتجاسر بالدخول على الباشا وخطبه قائلاً ؟ بما ان اليهود
 رعاياك وعبيدك لم يحنوا ذنباً ولم يرتكبوا اثماً حتى تعاقبهم بتسليمهم
 للشرا كسه يقتلونهم ويسلبون اموالهم . فالرجا من فضلك يا مولاي
 ان ترفع عنهم هذا العذاب وانا الضامن بسداد المطلوب منهم فقبل احمد
 باشا كلامه وأمر الشرا كسه بالانسحاب من حارة اليهود .

الامر صدر من احمد باشا ! وابراهيم الخرطمانى توجه الى حارة
 اليهود ونادى باسم السلطان احمد قائلاً لهم ؟ سلام لىكم لم تخافوا
 لان السلطان بنفسه اوصانى عليكم .

فتم الشرا كسه على ابراهيم المذكور واتهموه بالتآمر مع السناجق
 الثلاثة ومم علي بك وغانم الحزاوى ومحمد بك على خلع احمد باشا وانهم
 يكاتبون السلطان سليمان بذلك .

فامر احمد باشا باحضار ابراهيم الخرطمانى ولما مثل بين يديه

قال له بلغنى عنك ما قد فعلته انت والثلاثة سناجق والحال أمر يتعذبه
وشنقه على باب زويلة .

وزاد الظالم في الضرائب عموماً وفي المفروض منها على اليهود
خصوصاً اذ قدر عليهم مبلغ مائة وخمسين الف ذهب وان لم يحضروا
يقتلهم جميعاً فلم يقدروا على القيام بدفع ربعها حيث ان اموالهم جميعها نهبت
وفي يوم ١٧ من شهر اذار سنة ٥٢٨٤ صدرت الاوامر باهلاك
جميع اليهود ولما بلغ مسامعهم ذلك انخبر ارتعبت قلوبهم وقاموا بالنصرع
والابتهال الى الله ربهم وطلبوا منه تعالى الفرج والمعونة .

في تلك الليلة صعدت صلواتهم وتضرعاتهم بين يدين الله تعالى
ومن عليهم بالفرج القريب . وذلك ان في يوم ١٨ اذار سنة ٥٢٨٤
تمكنوا الثلاثة سناجق وعم علي بك وغانم الحمزاوى ومحمد بك وثلاثون
جندي من عسكر السلطان من الطلوع الى القلعه وقت الفجر وكان احمد
باشا اذ ذلك في الحمام فتولاه خوف شديد وظن ان الثلاثين نفر
جيشاً جراراً فلاذ بالفرار مع بعض عساكره .

واستولوا السناجق المذكورين على القلعه وقتلوا من بقي فيها من

جنود احمد باشا . ونادوا في طرق مصر بان يعيـش السلطان سليمان
ففرحت اهالي مصر جميعاً وخصوصاً اليهود فرحاً شديداً ومحمدوا الله تعالى
على خلاصتهم من الظالم .

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר

ثم اجتمع نحو ائمتي عشر الفاً من جنود السلطان فعمسـر بعضهم
على ابواب مصر لحراستها . والسناجق الثلاثة مع باقي العسـكر تعقبوا
احمد باشا فالتقوا به بالقرب من قليوب مختفياً مع عساكره في مزارع
القصـب . ونشبت بين الفريقين معركة انهزم فيها احمد باشا ففرّ مع
بعض جنوده الى ميت غمر ومنها الى دقادوش حيث لحقهم عساكر
السلطان فاحرقوا البلد وقتلوا احمد باشا واتوا برأسه على منـزق الى
القاهرة فعاقوها على باب زويلة .

واتم الله سرور اليهود بقدوم ابراهيم كاسترو من الاستبانه بمغزق
مكرهاً موسى له من قبل السلطان . بان يكون له الرأي الاول في جميع
اعمال الوالي الجديد وان يعين زيبسا عاملاً للضربخانه .

ففرحت عموم اهلي مصر بقدومه حيث كان مقامه عالي في ارض
مصر ومقبول عند اخوانه . يبيح لشعبه بالخير ويطلب لئسـله السلام .

ותמהדו. אז דאך יהוד על אנפסם אן ימלוו יום 27 ו 28 אדאר
 מן כל سنة عيداً يتهادون بعضهم بعضاً ويتصدقون فيه على الفقراء
 كما يفعلون بمناسبة خلاصهم من يد هاملان الهندي وزير الملك احتشويروش
 الذى كان قاصدا اعدام اليهود كذلك كان قصد احمد باشا والحق سبحانه
 وتعالى جل جلاله اهلكهم واعدمهم من الدنيا كقول النص :
 כן יאבדו כל אויבך ה' ונחן ואתם נחמדאָה מן האבד אל האבדאמיני

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר

وفي الختام نطلب منه تعالى ان يجعل حياتنا كلها حياة مرضية بين
 يديه . وان يقطع السؤ والشر عن جميع شعبه اسرائيل المحبوب لديه .
 ويلهمنا لطاعته . ولم يحسن في اعيننا مخالفته . ويغفر ذنوبنا وخطايانا .
 ويظهر قلوبنا . ويقبل صلواتنا وتضرعاتنا . وينظر الى ضعفنا وذلنا .
 ويجبر كسر قلوبنا . ويرحمنا ويحيينا . ويزكينا بأن ننظر باعيننا المسيح
 المنتظر المطلوب . ويجمعنا من اربع اقطار العالم الى الارض المقدسه
 الطاهره كما اوعد وقال وشب ה' אלהיך את שבותך וריחמך .
 وقال ايضاً אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך

ומשם יקחך . וְאָל אִיכָא וְהַבִּיאוּתִים אֶל דָּה קְדוּשֵׁי וּשְׁמֵהֶם
 כְּבִית תְּפִילַתִּי עֲלֵתִיהֶם וּזְכֻתֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מַזְמֵהוּ כִּי בֵיתִי
 בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים .

وَنَتَضَرَّعُ إِلَيْهِ تَعَالَى أَنْ يَجْعَلَ ذَلِكَ فِي أَيَّامِكُمْ وَأَيَّامِنَا لَكُمْ تَقَرُّ
 أَعْيُنُنَا وَنَعْمَى نَفْسُنَا آمَنَ بَنَ يَهُدَى رِצּוֹן .

